

Zprávy z FAO – Jak zlepšit efektivitu využití dusíku pro udržitelnost dle FAO, FAO Price Index - leden

12. 02. 2025

7. 2. 2025 - Dusík hraje zásadní roli v zemědělství jako nezbytný prvek pro růst rostlin a výživu zvířat i lidí. Zásadní průlom v jeho využívání přinesl Haber-Boschův proces, který umožnil syntézu amoniaku z atmosférického dusíku a vedl k masovému používání dusíkatých hnojiv.

Přestože tato inovace podpořila potravinové zabezpečení a výnosy, neudržitelné využívání dusíkatých hnojiv způsobuje závažné environmentální problémy, jako je znečištění vody, půdy a ovzduší, úbytek biodiverzity a změna klimatu.

Podle nové zprávy Organizace pro výživu a zemědělství (FAO) je nutné zlepšit efektivitu využití dusíku, aby se minimalizovaly negativní dopady na životní prostředí a lidské zdraví. Ročně se globálně do půdy dostane přibližně 150 milionů tun reaktivního dusíku, což je více než dvojnásobek oproti předindustriální éře. Odhaduje se, že do roku 2100 by tento objem mohl vzrůst až na 600 milionů tun, což by dále zhoršilo úniky dusíku do ekosystémů. Největšími zdroji emisí dusíku v zemědělství jsou živočišná výroba, syntetická hnojiva, změny ve využívání půdy a emise z hnoje. Nejzávažnější znečištění pozorujeme v Severní Americe, západní Evropě a některých asijských zemích, kde dochází k nadužívání dusíkatých hnojiv. Naopak v některých rozvojových zemích je přístup k dusíkatým hnojivům omezený, což vede k degradaci půdy a snížení úrodnosti.

FAO ve své zprávě doporučuje několik opatření k udržitelnému nakládání s dusíkem:

1. Omezení emisí při výrobě hnojiv - Průmysl by měl snížit emise skleníkových plynů spojené s produkcí minerálních dusíkatých hnojiv a minimalizovat ztráty během skladování, přepravy a aplikace.
2. Podpora biologické fixace dusíku - Vlády jednotlivých zemí by měly podporovat využívání bobovitých rostlin a pěstování luštěnin v rámci osevních postupů, protože tyto rostliny díky symbióze s bakteriemi přirozeně vážou atmosférický dusík.
3. Zlepšení hospodaření se statkovými hnojivy - Zemědělci by měli přijmout osvědčené postupy ke snížení ztrát dusíku z hnoje a jeho efektivní využití v zemědělství.
4. Podpora organických hnojiv - Politiky by měly podporovat využití organických dusíkatých hnojiv a přechod k oběhovému hospodářství, které snižuje koncentraci chovu hospodářských zvířat v jedné oblasti.
5. Začlenění dusíkového hospodaření do klimatických strategií - Vlády jednotlivých zemí by měly začlenit udržitelné řízení koloběhu dusíku do svých strategií ke zmírnění změny klimatu a stanovit cíle pro snížení emisí oxidu dusného.
6. Snížení potravinového odpadu - Omezování plýtvání potravinami a využití nevyhovujících potravin jako krmiva pro hospodářská zvířata může pomoci snížit celkové dusíkové znečištění.
7. Investice do efektivních technologií - Veřejný i soukromý sektor by měl investovat do vývoje a zavádění vysoce účinných a nízkoemisních minerálních hnojiv a recyklace organických zbytků.

Udržitelné hospodaření s dusíkem je zásadní pro dosažení Cílů udržitelného rozvoje OSN do roku 2030, zejména v oblasti potravinového zabezpečení, zdraví, čisté vody, udržitelné spotřeby a výroby, opatření v oblasti klimatu a ochrany biodiverzity. Zlepšením využití dusíku lze nejen zvýšit produkci potravin v rozvojových zemích, ale také snížit škodlivé emise a chránit vodní ekosystémy před znečištěním.

Více informací a [zpráva FAO](#).

Index cen potravin FAO - leden 2025

Index cen potravin FAO v lednu 2025 klesl, zejména kvůli nižším cenám cukru, rostlinných olejů a masa.

Index cen potravin FAO (FFPI)

Index dosáhl v lednu 2025 průměrné hodnoty 124,9 bodu, což představuje pokles o 2,1 bodu (1,6 %) oproti revidované prosincové úrovni. Pokles cen cukru, rostlinných olejů a masa více než vyrovnal nárůst cen mléčných výrobků a obilovin. Celkový index byl o 7,3 bodu (6,2 %) vyšší než před rokem, avšak stále o 35,3 bodu (22,0 %) nižší než vrchol dosažený v březnu 2022.

Index cen obilovin FAO

Index dosáhl v lednu 111,7 bodu, což představuje nárůst o 0,3 bodu (0,3 %) oproti prosinci, ale stále pokles o 8,2 bodu (6,9 %) ve srovnání s lednem loňského roku. Exportní ceny pšenice se v lednu mírně snížily, přičemž obchodní aktivita byla během měsíce minimální. Slabá dovozní poptávka vedla ke zpomalení exportu hlavních vývozců, zatímco omezené zásoby v Ruské federaci a smíšené podmínky zimních plodin v EU, Rusku a USA podpořily růst.

Index cen rostlinných olejů FAO

Index dosáhl v lednu 153,0 bodu, což představuje pokles o 9,1 bodu (5,6 %) oproti předchozímu měsíci, přesto byl stále o 24,9 % vyšší než před rokem. Hlavním důvodem poklesu byly nižší světové ceny palmového a řepkového oleje, zatímco ceny sójového a slunečnicového oleje zůstaly stabilní.

Index cen masa FAO

Index dosáhl v lednu 117,7 bodu, což představuje pokles o 1,7 bodu (1,4 %) oproti prosinci, avšak stále o 8,9 bodu (8,1 %) více než před rokem. Pokles byl způsoben nižšími cenami skopového, vepřového a drůbežího masa, které převážily nad růstem cen hovězího masa.

Index cen mléčných výrobků FAO

Index činil v lednu 142,9 bodu, což znamená nárůst o 3,3 bodu (2,4 %) oproti prosinci 2024 a o 24,3 bodu (20,4 %) více než před rokem. Nejvíce vzrostly mezinárodní ceny sýra (7,6 % měsíčně) v důsledku rostoucí globální poptávky, omezené produkce a silných maloobchodních prodejů v hlavních producentských zemích.

Index cen cukru FAO

Index dosáhl v lednu 111,2 bodu, což představuje pokles o 8,1 bodu (6,8 %) oproti prosinci a o 25,2 bodu (18,5 %) oproti loňskému lednu. Pokles indexu byl způsoben lepšími vyhlídkami na globální nabídku pro sezónu 2024/25 díky příznivému počasí v Brazílii a předpokládané vyšší sklizni cukrové třtiny od začátku dubna 2025.

Zdroj

Adéla Malinová

Velvyslanectví ČR v Římě

adela.malinova@mzv.gov.cz

Mgr. Kateřina Hradilová, Ph.D.

Oddělení zahraničně obchodní spolupráce

Ministerstvo zemědělství

katerina.hradilova@mze.gov.cz